

Πρόλογος: Κείμενο, Ιστορία, Πλαίσιο

Κάριν Μπόκλουντ-Λαγοπούλου

Το τεύχος αυτού του περιοδικού *Γράμμα* είχε την αφετηρία του σε μια προσπάθεια να ξεπεραστεί η απλοϊκή και στερεότυπη ερμηνεία του όρου 'δικειμενικότητα' ως μια μονοδιάστατη και ανιστορική σχέση κειμένου με κείμενο. Αντιπροτείνουμε μια πολυδιάστατη ερμηνεία της 'εν-σωμάτωσης' των κειμένων σε πλαίσια, σε πολιτισμούς, στις πολυποίκιλες διαδικασίες και αντιφάσεις τις ιστορίας. Ζητήσαμε την υποβολή άρθρων που εξερευνούσαν τους διευρυνόμενους κύκλους των αναφορών, των απηγήσεων και των διασυνδέσεων ενός κειμένου με άλλα κείμενα, λόγους, θεσμούς, πολιτισμικές δομές και κοινωνικές πρακτικές –με το ιστορικό του πλαίσιο, με την ευρύτερη δυνατή έννοια της λέξης.

Ο αριθμός και η ποιότητα των άρθρων που υποβλήθηκαν ήταν για μας μια έκπληξη, που συγχρόνως μας προβλημάτισε. Το έργο της επιλογής ενός αναγκαστικά περιορισμένου αριθμού άρθρων που να αντιπροσωπεύουν μια ποικίλη αλλά και συνεκτική οπτική στο θέμα κείμενο/ιστορία/πλαίσιο, ήταν ένα ευχάριστο δίλημμα για την ομάδα σύνταξης του περιοδικού. Ελπίζουμε η τελική σύνθεση του τεύχους να παρουσιάσει για τους αναγνώστες το ίδιο ενδιαφέρον που παρουσίασε για μας.

Τα άρθρα του τεύχους διαπραγματεύονται αντιλήψεις και σχέσεις εαυτού και άλλου, έθνους και γλώσσας, λογοτεχνίας και εξουσίας, γραφής και ιστορίας, με αναφορά σε κείμενα και πλαίσια που διατρέχουν γεωγραφικούς χώρους και ιστορικές εποχές από την αναγεννησιακή Αγγλία στη σύγχρονη Μέση Ανατολή, που κινούνται από τον κινηματογράφο και τη χαρτογραφία στην ποιητική και τα φιλοσοφικά δοκίμια, που ακολουθούν θεωρητικές κατευθύνσεις από τον Bourdieu στους Lacan, Derrida και Homi Bhabha. Λόγω του μεγάλου φάσματος των άρθρων, δεν προσπαθήσαμε να τα κατατάξουμε σε καμιά σειρά εκτός από την αυθαίρετη (αν και ιστορική) σειρά του λατινικού αλφαβήτου. Όποιο άλλο κριτήριο οργάνωσης –χρονολογικό, γεωγραφικό, θεωρητικό, ειδολογικό– θα συνεπαγόταν μια ταξινόμηση που τα ίδια τα άρθρα ολοφάνερα απορρίπτουν, εφόσον αρνούνται να χρησιμοποιήσουν αυτές ακριβώς τις κατηγορίες.

Ωστόσο, η ίδια η αυθαιρεσία της σειράς, που συχνά καταλήγει να τοποθετήσει το γνώριμο και κοντινό δίπλα στο μακρινό και 'ξένο', αναδεικνύει τον κοινό χώρο μεθόδου και οπτικής που υπάρχει μεταξύ των άρθρων. Διότι, εάν υπάρχει κάτι για το οποίο θα μπορούσαν να συμφωνήσουν όλοι οι συγγραφείς του τεύχους, αυτό είναι η αναπόφευκτη, ανεξίτηλη εγγραφή της ιστορίας στα κείμενα και των κειμένων στην ιστορία, ακόμα και όταν –ιδιαίτερα όταν– το κείμενο εμφανίζεται ως απάργες, αιώνιο και αυτόνομο. Αυτή την 'εν-σωμάτωση' προσπαθούν να ξετυλίξουν τα άρθρα που δημοσιεύονται εδώ.